

SCENARIUSZ CZĘŚĆ I

Scenariusz lekcji do prezentacji pt. "Breslau i Wrocław"

czas trwania: ok. 20 minut

Cel główny:

- przedstawienie wielonarodowej i wielokulturowej historii Wrocławia

Cele szczegółowe:

- uczeń zna pojęcia "Breslau" i "Breslauer"
- uczeń rozumie miasto jako miejsce, do którego ludzie na przestrzeni wieków przyjeżdżają i wyjeżdżają z różnych przyczyn
- uczeń rozumie Wrocław jako miejsce, gdzie od początku jego historii spotykali się przedstawiciele różnych narodów, wyznań i kultur

Metody:

- praca z prezentacją multimedialną (odpowiadającą przebiegowi zajęć)
- praca własna ucznia z materiałami przygotowanymi przez edukatora (wykreślanka)

W ramach przygotowania do zajęć warto zwrócić uwagę uczestników na to, by dowiedzieli się, skąd pochodzi ich rodzina – jak znaleźli się we Wrocławiu i kiedy to się stało. Warto też, by wiedzieli, ile lat mają najstarsi członkowie ich rodziny.

Bibliografia rozszerzająca:

- <https://pl.wikipedia.org/wiki/Wroc%C5%82aw> (skrót historii Wrocławia)
- <https://unhabitat.org/gccm-cities-and-migration> (miasta i migracje; j. angielski)
- Kubera, J., Skoczylas, Ł. (Ed., 2014). [*Miasta i migracje. Człowiek i społeczeństwo 37.*](#)

Opis prezentacji i przebieg zajęć:

Slajd 1

Slajd tytułowy.

Slajd 2

Trzy zdjęcia przedstawiające rozpoznawalne miejsca we Wrocławiu pochodzące z różnych okresów: sprzed II wojny światowej, z okresu powojennego i współczesne.

Slajd 3

Celem tego slajdu jest zwrócenie uwagi na kontekst, w którym mówimy o historii Wrocławia. Mówimy o historii miasta w ujęciu społecznym, jako o historii jego mieszkańców. Aby zrobić to w etyczny sposób, konsultujemy naszą narrację z potomkami dawnych mieszkańców.

Opowiadanie o mieście poprzez opowieść o jego mieszkańcach jest jedną z wielu dostępnych perspektyw. Dla naszego celu, jakim jest zaprezentowanie żydowskiej mniejszości oraz stworzenie wśród odbiorców poczucia wspólnoty z innymi (w sensie: różnymi od nich) wrocławianami, jest to najbardziej użyteczny sposób.

Potrzebne informacje na temat historii Wrocławia można znaleźć nawet na Wikipedii (<https://pl.wikipedia.org/wiki/Wrocław#Historia>)

Slajd 4

Nazwy "Breslau" używamy konsekwentnie, gdy mówimy o Wrocławiu przed 1945 rokiem.

Ważne jest wprowadzenie informacji kiedy dokładnie był 1945 rok – warto poprosić uczniów o np. zestawienie tego czasu z wiekiem swoich dziadków lub pradiadków: czy za ich czasów Wrocław był już polski, czy jeszcze niemiecki?

W całym mieście można wciąż znaleźć zachowane ślady jego niemieckiej przeszłości. Poza elementami architektury niemieckiej są to m.in. napisy na budynkach, szyldy czy studzienki kanalizacyjne.

W XIX i na początku XX wieku miasto szybko się rozwijało – przyłączono do niego wiele okolicznych wiosek (np. sporą część Krzyków, Nowy Dwór, Biskupin czy Psie Pole), powstawały nowe, często istniejące do dziś budynki, a do miasta przybywało wiele osób z regionu. Działali tu tacy naukowcy jak Alois Alzheimer czy Ferdinand Cohn, a także artyści tacy jak np. późniejszy laureat literackiej Nagrody Nobla, Gerhart Hauptmann.

Mieszkańcy miasta określali siebie po niemiecku mianem "Breslauerów". Również ich potomkowie – dzieci, wnuki i prawnuki – używają dziś tego określenia.

Ilustracja: łatwo rozpoznawalne miejsce związane z przedwojenną historią miasta

Slajd 5

Ilustracja związana z przedwojennym Wrocławiem w dzisiejszym kontekście

Slajd 6

II wojna światowa zmieniła granice w Europie. Wrocław i tzw. Ziemie Zachodnie, zgodnie z ustaleniami zwyciężskich mocarstw, zostały odebrane Niemcom i przyłączone do Polski.

W ramach polityki przesiedleń niemieccy mieszkańcy musieli opuścić miasto. Większość z nich wyjechała z Wrocławia jeszcze w 1945 roku.

Na ich miejsce przybyli tzw. "repatrianci" – polscy obywatele. Byli wśród nich m.in. polscy Żydzi, którzy przeżyli Holokaust, a także Polacy, którzy zostali zmuszeni do wyjazdu z terenów dzisiejszej Litwy, Białorusi i Ukrainy, które w 1945 zagarnął ZSRR. Do miasta przyjechało też wiele osób z innych części Polski, szukających pracy czy po prostu lepszego życia. Nowi mieszkańcy zastali morze ruin.

Ilustracja: zrujnowany Wrocław

Proces odbudowy miasta trwał kolejnych pięćdziesiąt lat. Szybki rozwój zachęcał do przyjazdu kolejne grupy Polaków, którzy – przez to, że niemal każdy pochodził z innego miejsca – stworzyli tutaj nietypową mieszankę kultur z różnych części przedwojennej Polski.

Slajd 7

Ilustracje związane z odbudową miasta: rozpoznawalne miejsca zbudowane po II wojnie światowej.

Slajd 8

Proces odzyskiwania przez Wrocław pozycji miasta rozpoznawalnego w całej Europie rozpoczął się po upadku komunizmu w 1989 roku, kiedy granice Polski zostały otwarte, a rozpędu nabral po 2004, kiedy weszliśmy do Unii Europejskiej.

W mieście pojawili się przybysze z całego świata – są to zarówno pracownicy okolicznych zakładów przemysłowych i korporacji, jak i studenci, artyści występujący we wrocławskich salach koncertowych czy teatrach, turyści, a w ostatnim czasie także uchodźcy szukający schronienia przed wojną w Ukrainie.

Wiele z tych osób decyduje się tu zostać i dołącza do grona mieszkańców, którzy osiedlili się we Wrocławiu wcześniej. Zakładają tu rodziny, zawiązują przyjaźnie i rozwijają swoje pasje, przyczyniając się do tego, że miasto staje się coraz bardziej różnorodne.

Slajd 9

Pytania do dyskusji + ćwiczenie.

Celem dyskusji jest nakierowanie odbiorców na temat pochodzenia, migracji i osiedlania się w nowym miejscu. Poprzez pytania (zawarte na slajdzie + pytania pomocnicze) warto starać się wydobyć z nich informacje, skąd sami pochodzą lub skąd pochodzi ich rodzina.

Efektem pracy może być przygotowanie mapy w Google Maps, na której zaznaczymy miejsca pochodzenia rodzin uczestników. Różnymi kolorami można oznaczyć “pokolenia” migrantów – innym zaznaczyć miejsca urodzenia osób, które przyjechały do Wrocławia, a innym tych, którzy urodzili się we Wrocławiu, ale ich rodziny pochodzą z innych miejsc.

Opis i prawa autorskie do zdjęć

nr slajdu i opis	źródło	licencja	autor
s. 2, Ratusz we Wrocławiu	https://pl.wikipedia.org/wiki/Ratusz_we_Wrocławiu#/media/Plik:Old_Town_Hall_in_Wrocław,_September_2022_07.jpg	CC BY-SA 4.0	Szczecinolog
s. 2, Hala Stulecia we Wrocławiu	https://pixabay.com/pl/photos/hala-stulecia-wroclaw-polska-4496672/	wolna	Łukasz Tekieli
s. 2, Dworzec Główny	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dworzec_Główny_-_Wrocław.jpg	CC BY 3.0	Celina Strzelecka (WMPL)
s. 3, Rynek we Wrocławiu	https://cdn.pixabay.com/photo/2013/09/28/12/41/wrocaw-187739_1280.jpg	wolna	Romuald Faliński
s. 4, ul. Szewska	https://polska-org.pl/foto/136/ul_Szewska_Wroclaw_136907.jpg	domena publiczna	nieznany
s. 5, Mapa	https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Bestand:Curzon_linia.svg	CC BY 3.0	Wiltron
s. 6, Przesiedlenia	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_146-1985-021-09,_Flüchtlinge.jpg	CC BY-SA 3.0	nieznany
s. 6, ul. Żelazna	https://pl.wikipedia.org/wiki/Ulica_Żelazna_we_Wrocławiu#/media/Plik:Wrocław_ul._Żelazna_(5).jpg	CC BY-SA 3.0	Togamek
s. 6, Fontanna na wrocławskim Rynku	https://cdn.pixabay.com/photo/2018/09/14/08/55/wrocaw-3676507_1280.jpg	wolna	Bronisław Dróżka
s. 7, Manifestacja solidarności z Ukrainą	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Manifestacja_solidarności_z_Ukrainą_we_Wrocławiu_3_%2824.02.2022%29.jpg	CC BY-SA 4.0	Renvoy